

**GLAVNA SLUŽBA
ZA REVIZIJU JAVNOG SEKTORA
REPUBLIKE SRPSKE**

Republika Srpska
78000 Banja Luka
Vladike Platona bb
Tel: +387(0)51/493-555
Faks: +387(0)51/493-556
e-mail: revizija@gsr-rs.org

**Izveštaj o provedenoj finansijskoj reviziji
Javnog preduzeća
„Protivgradna preventiva Republike Srpske“ a.d. Gradiška
za period 01.01-31.12.2023. godine**

Broj: RV069-24

Banja Luka, 15.01.2025. godine

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	1
II	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	3
III	REZIME DATIH PREPORUKA	4
IV	KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI	5
V	IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI).....	6
	1. Uvod.....	6
	2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja.....	6
	3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola.....	6
	4. Nabavke.....	8
	5. Priprema i donošenje plana poslovanja i finansijskog plana	8
	6. Finansijski izvještaji	9
	6.1. Bilans uspjeha	9
	6.1.1. Poslovni prihodi i rashodi.....	9
	6.1.2. Finansijski prihodi i rashodi	12
	6.1.3. Dobitak/gubitak redovne aktivnosti.....	12
	6.1.4. Ostali dobiti i gubici	12
	6.1.5. Neto dobit i gubitak perioda	12
	6.2. Bilans stanja	12
	6.2.1. Bilansna aktiva.....	12
	6.2.2. Bilansna pasiva.....	15
	6.2.3. Vanbilansna evidencija.....	18
	6.3. Bilans tokova gotovine	18
	6.4. Vremenska neograničenost poslovanja	19
	6.5. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze.....	19
	6.6. Napomene uz finansijske izvještaje.....	19

I IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja

Mišljenje sa rezervom

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja Javnog preduzeća „Protivgradna preventiva Republike Srpske“ akcionarsko društvo Gradiška koji obuhvataju: Bilans stanja – Izvještaj o finansijskom položaju sa stanjem na dan 31.12.2023. godine; Bilans uspjeha – Izvještaj o ukupnom rezultatu u periodu i Bilans tokova gotovine – Izvještaj o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan. Revizijom smo obuhvatili pregled značajnih transakcija, objašnjavajućih napomena i primjenu računovodstvenih politika u revidiranom periodu.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu „Osnov za mišljenje sa rezervom“, finansijski izvještaji Javnog preduzeća „Protivgradna preventiva Republike Srpske“ akcionarsko društvo Gradiška, istinito i objektivno prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijsko stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2023. godine, finansijsku uspješnost, tokove gotovine i promjene na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa propisanim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i relevantnim ISSAI standardima revizije 2200 -2810. Naša odgovornost za provođenje revizije detaljnije je opisana u pasusu „Odgovornost revizora“. Reviziju smo proveli u skladu sa ISSAI 130 - Etički kodeks, ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti i nezavisni smo u odnosu na subjekta revizije.

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi, s obzirom na propisani okvir finansijskog izvještavanja dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje o finansijskom stanju imovine, obaveza i izvora.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.2.1.1. ovog Izvještaja:

Precijenjeni su neto gubici po osnovu otuđenja nekretnina i opreme i neto dobit ranijih godina, a potcijenjena neto dobit tekuće godine za 41.985 KM, što nije u skladu sa članom 9. stav (5) i (6) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske, jer evidencija poslovnih događaja nije vršena u vrijeme nastanka istog.

Za iskazanu vrijednost stalnih sredstava u pripremi koja se koristi u okviru Projekta za automatizaciju protivgradne zaštite, nije izvršena procjena nadoknadivog iznosa sredstava, što nije u skladu sa zahtjevima MRS 36 Umanjenje vrijednosti imovine, paragraf 9 i 12 (a-g).

Vremenska neograničenost poslovanja

U Napomenama uz finansijske izvještaje Javnog preduzeća „Protivgradna preventiva Republike Srpske“ akcionarsko društvo Gradiška za godinu koja se završava na dan 31.12.2023. godine, objelodanjena su pitanja vezana za nastavak poslovanja u skladu sa načelom stalnosti poslovanja i da rukovodstvo nije identifikovalo indikatore koji bi ukazali na nesigurnost u pogledu sposobnosti poslovanja u budućnosti.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Direktor je odgovoran za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima i međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške; odgovarajuća

objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijske izvještaje; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su primjerene datim okolnostima i nadzor nad procesom izvještavanja. Pri izradi finansijskih izvještaja rukovodstvo je odgovorno da procijeni stalnost poslovanja i da objelodani pitanja vezana za vremensku neograničenost poslovanja.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je da steknemo razumno uvjerenje o tome da finansijski izvještaji, kao cjelina, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uzrokovane prevarom ili greškom, kao i da sačinimo i objavimo revizijski izvještaj, koji sadrži naše mišljenje. Razumno uvjerenje predstavlja visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, koja je izvršena u skladu sa ISSAI standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajne pogrešne iskaze kada oni postoje.

Pogrešni iskazi mogu nastati kao posljedica prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako, pojedinačno ili zajedno, mogu uticati na ekonomske odluke korisnika koje se donose na osnovu finansijskih izvještaja.

Zbog činjenice da se revizija provodi provjerom na bazi uzorka i da u sistemu internih kontrola i računovodstvenom sistemu postoje inherentna ograničenja, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ostanu neotkrivene.

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka je zasnovan na revizijskom prosuđivanju i profesionalnom skepticizmu, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih usljed prevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika utemeljenih na vremenskoj neograničenosti poslovanja i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Izjavljujemo da smo postupili u skladu sa relevantnim etičkim zahtjevima u vezi sa nezavisnošću. Ostvarili smo komunikaciju sa odgovornim licima subjekta revizije u vezi sa planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije, ključnim revizijskim pitanjima i drugim važnim pitanjima i značajnim nalazima revizije, uključujući značajne nedostatke u sistemu internih kontrola, koji se mogu identifikovati tokom revizije.

Banja Luka, 15.01.2025. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

II IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji usklađenosti

Mišljenje

Uz reviziju finansijskih izvještaja Javnog preduzeća „Protivgradna preventiva Republike Srpske“ akcionarsko društvo Gradiška za 2023. godinu, izvršili smo reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa značajnim zakonskim i drugim propisima.

Po našem mišljenju, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvještajima Javnog preduzeća „Protivgradna preventiva Republike Srpske“ akcionarsko društvo Gradiška za 2023. godinu su, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Osnov za mišljenje

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti.

Vjerujemo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje o usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa propisima kojima su regulisane.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, direktor je takođe odgovoran da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li je poslovanje Javnog preduzeća „Protivgradna preventiva Republike Srpske“ akcionarsko društvo Gradiška obuhvaćeno prema definisanim kriterijumima, usklađeno sa zakonskim i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje Javnog preduzeća „Protivgradna preventiva Republike Srpske“ akcionarsko društvo Gradiška.

Banja Luka, 15.01.2025. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

III REZIME DATIH PREPORUKA

Preporuke vezane za finansijske izvještaje

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se:

- 1) izvrši analiza iskazanih vrijednosti nematerijalnih sredstava, građevinskih objekata u pripremi, postrojenja i opreme u pripremi kao i da se za iste obezbijedi odgovarajuća dokumentacija na osnovu koje je ista priznata u poslovnim knjigama u skladu sa članom 8. stav (1) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske,
- 2) poslovni događaji evidentiraju u vrijeme nastanka istog u skladu sa članom 9. stav (5) i (6) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske,
- 3) za stalna sredstva u pripremi koja se koriste u okviru Projekta za automatizaciju protivgradne zaštite vrši procjena nadoknadivog iznosa sredstava u skladu sa zahtjevima MRS 36 Umanjenje vrijednosti imovine, paragraf 9 i 12 (a-g),
- 4) izvrši analiza iskazanih dugoročnih rezervisanja i u skladu sa tim odrede događaji odnosno postupanja koja se odnose na sudske sporove u skladu sa zahtjevima MRS 37 Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina i
- 5) na pozicijama vanbilansne aktive i vanbilansne pasive iskazuje vrijednost tuđe imovine u skladu sa članom 67. i 68. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike.

Preporuke vezane za usklađenost

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se:

- 1) evidencije prisustva radnika na radu vrše na propisanim obrascima u skladu sa članom 3. stav (1) tačka 4) i stav (2) Pravilnika o vođenju evidencija o prisustvu radnika na radu, a u pismeni obračun plata i naknada plata uključuje iznosi ostalih primanja zaposlenih u skladu sa članom 3. tačka 5) podtačka 5) i članom 4. stav (1) Pravilnika o sadržaju pismenog obračuna plate i
- 2) uspostavi sistem internih kontrola u skladu sa Zakonom o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske i Uputstvom o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole u smislu da se imenuje odgovorno lice, izvrši popis poslovnih procesa, uspostavi knjiga poslovnih procesa, identifikuju i procijene rizici, donese strategija upravljanja rizicima i sačini godišnji izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti.

IV KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI

- Zakon o javnim preduzećima
- Zakon o protivgradnoj zaštiti
- Zakon o računovodstvu i reviziji Republike Srpske
- Zakon o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske
- Zakon o javnim nabavkama
- Zakon o radu, članovi 204-207
- Zakon o porezu na dohodak , glave od I do IV, VI, X, XII i XIII
- Zakon o doprinosima, član 22.
- Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i zapošljavanju invalida, član 26. i 27.
- Zakon o unutrašnjem platnom prometu
- Uredba o uslovima i plaćanju gotovim novcem
- Odluka o visini naknade troškova za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u Republici Srpskoj
- Pravilnik o sadržaju izvještaja i načinu izvještavanja o sistemu finansijskog upravljanja i kontrole
- Uputstvo o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole
- Pravilnik o obrascu, sadržaju i načinu popunjavanja putnog naloga
- Pravilnik o vođenju evidencija o prisustvu radnika na radu, član 3.
- Pravilnik o sadržaju pismenog obračuna plate, član 3. i 4.
- Statut JP „Protivgradna preventiva Republike Srpske“ a.d. Gradiška
- Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta JP „Protivgradna preventiva Republike Srpske“ a.d. Gradiška
- Pravilnik o radu JP „Protivgradna preventiva Republike Srpske“ a.d. Gradiška

V IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)

1. Uvod

Javno preduzeće „Protivgradna preventiva Republike Srpske“ akcionarsko društvo Gradiška je pravni sljedbenik JODP „Protivgradna zaštita Republike Srpske“ Gradiška, koje je osnovano 1983. godine. Tokom svog postojanja prošlo je kroz nekoliko organizacionih transformacija, a Odlukom Vlade Republike Srpske od 22.01.2009. godine posluje pod nazivom Javno preduzeće „Protivgradna preventiva Republike Srpske“ akcionarsko društvo Gradiška (u daljem tekstu: Društvo) kao jednočlano akcionarsko društvo. Rješenjem Okružnog privrednog suda u Banja Luci sa sjedištem u Gradišci od 18.05.2019. godine u sudski registar je upisan osnovni kapital Društva u iznosu od 1.323.844 KM, koji je 100% u vlasništvu Republike Srpske, podijeljen na 1.323.844 običnih akcija nominalne vrijednosti 1 KM po akciji. Akcijama upravlja Vlada Republike Srpske u funkciji Skupštine akcionara.

Osnovna djelatnost Društva se odnosi na odbranu od grada - protivgradnu zaštitu na prostoru od oko 1.500.000 hektara na teritoriji Republike Srpske, Brčko Distrikta i dijelu Federacije BiH. Društvo posluje kao neprofitabilno privredno društvo, čija osnovna svrha poslovanja nije sticanje dobiti već obavljanje registrovane djelatnosti odnosno poslova od opšteg interesa za Republiku Srpsku.

Organi Društva su Skupština akcionara, Nadzorni odbor i Uprava Društva. Nadzorni odbor imenuje Vlada Republike Srpske, a direktora imenuje Nadzorni odbor.

Sredstva za rad Društva obezbijeđena su iz Budžeta Republike, kreditnih zaduženja, donacija i prihoda od pružanja usluga protivgradne zaštite, a finansijsko poslovanje vrši preko računa otvorenih kod poslovnih banaka.

U skladu sa članom 20. Zakona o reviziji javnog sektora Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 98/05 i 20/14), Društvo je dostavilo primjedbe na Nacrt izvještaja o provedenoj finansijskoj reviziji za period 01.01-31.12.2023. godine koje su djelimično prihvaćene. Dostavljene primjedbe nisu imale uticaj na dato revizorsko mišljenje. Uz konačan izvještaj o reviziji dostavljen je i Odgovor na primjedbe.

Preporuke date u ovom izvještaju, u cilju njihovog naglašavanja, boldovane su i pisane italic slovima.

2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske vršila je finansijsku reviziju JP „Protivgradna preventiva Republike Srpske“ a.d. Gradiška za 2016. godinu broj RV062-17 od 09.11.2017. godine, pri čemu je dato 15 preporuka. U 2021. godini vršena je provjera provođenja datih preporuka i sačinjen je Izvještaj o statusu preporuka datih prilikom finansijske revizije JP „Protivgradna preventiva Republike Srpske“ a.d. Gradiška za 2016. godinu broj IP003-21 od 02.03.2021. godine u kome je konstatovano da su sve date preporuke provedene.

3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola

Statutom Društva od 08.03.2012. godine, kojeg je na prijedlog Nadzornog odbora donijela Vlada Republike Srpske, utvrđena je djelatnost Društva, unutrašnja organizacija, upravljanje i organi Društva kao i druga pitanja od značaja za poslovanje Društva.

Uprava Društva je donijela Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji poslova od 12.12.2022. godine sa izmjenama i dopunama od 25.04.2023. godine, kojim su obrazovane osnovne organizacione jedinice i djelokrug njihovog rada. U sjedištu Društva u Gradišci obavljaju se poslovi organizovanja i rukovođenja organizacionim dijelovima Društva i vršenje administrativnih poslova (četiri odjeljenja), a u Glavnom operativnom centru u Novoj Topoli

obezbjeduju se uslovi za rad ostalih dijelova sistema (tri odjeljenja i područni protivgradni centri u Novoj Topoli, Bijeljini i Trebinju).

Pravilnikom je, uključujući direktora Društva, sistematizovano 30 radnih mjesta sa 39 izvršilaca, a posljednjim izmjenama i dopunama pravilnika, sistematizovano je 28 radnih mjesta sa 37 izvršilaca. Na dan 31.12.2023. godine u radnom odnosu je bilo ukupno 33 zaposlena lica i to direktor, 30 izvršilaca na neodređeno vrijeme, jedan na određeno vrijeme i jedan izvršilac sa mirovanjem prava iz radnog odnosa. U toku 2023. godine zaposlena su dva izvršioca na određeno vrijeme u propisanom periodu angažovanja, a za tri zaposlena je prestao radni odnos po osnovu stečenog prava na penzionisanje, sporazumnog prekida radnog odnosa i otkazom zaposlenog lica.

U skladu sa članom 51. Zakona o radu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 1/16 i 66/18, 91/21 i 119/21), članom 11. Zakona o javnim preduzećima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 75/04 i 78/11) i članom 12. Statuta, Odlukom Nadzornog odbora od 04.10.2021. godine imenovan je direktor javnog preduzeća na mandatni period od četiri godine. Nadzorni odbor je zaključio Ugovor o pravima i obavezama direktora i ugovor o radu od 22.12.2022. godine. Ugovorena plata direktora usklađena je sa odredbama Zaključka Vlade Republike Srpske od 03.03.2011. godine i Zaključka Vlade Republike Srpske od 11.01.2013. godine.

Prava i obaveze zaposlenih iz radnog odnosa uređeni su ugovorima o radu sa zaposlenima u skladu sa Zakonom o radu i Pravilnikom o radu od 17.08.2018. godine.

Evidencije prisustva radnika na radu i odsustvima nisu u skladu sa članom 3. stav (1) tačka 4) i stav (2) Pravilnika o vođenju evidencija o prisustvu radnika na radu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 40/16), jer nisu vođene na propisanim obrascima i ne sadrže vrijeme početka i završetka rada.

Platne liste zaposlenih nisu sačinjene na propisanim obrascima pismenog obračuna plata, naknada plata i drugih primanja radnika odnosno ne sadrže iznose isplaćenih naknada prevoza kod dolaska na posao i s posla, toplog obroka i drugih primanja utvrđenih Pravilnikom o radu Društva, što nije u skladu sa članom 3. tačka 5. podtačka 5. i članom 4. stav (1) Pravilnika o sadržaju pismenog obračuna plate („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 18/22 i 65/22).

U skladu sa Odlukom o obrazovanju komisije za popis imovine i obaveza izvršen je redovni godišnji popis sa stanjem na dan 31.12.2023. godine i evidentiranje rezultata popisa imovine i obaveza. Revizijom provođenja popisa nisu utvrđene neusklađenosti sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 45/16 i 113/21).

Društvo nije vršilo aktivnosti na uspostavljanju sistema internih kontrola u skladu sa Zakonom o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 91/16) i Uputstvu o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 99/17), jer nije imenovalo odgovorno lice za razvoj i uspostavljanje sistema finansijskog upravljanja i kontrola, nije izvršilo popis poslovnih procesa, nije uspostavilo knjigu poslovnih procesa, nije identifikovalo i procijenilo rizike, nije donijelo strategiju upravljanja rizicima i nije vršilo druge aktivnosti prema zahtjevima navedenih propisa. Takođe, Društvo nije sačinilo plan rada za uspostavljanje i razvoj finansijskog upravljanja i kontrole za 2023. godinu i izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti na uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrola za 2023. godinu, što nije u skladu sa Pravilnikom o sadržaju izvještaja i načinu izvještavanja o sistemu finansijskog upravljanja i kontrola („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 1/22).

Uspostavljeni sistem internih kontrola nije funkcionisao na način da je obezbijedio istinito i fer izvještavanje, što je osim u ovoj tački obrazloženo pod tačkama 6.2.1.1., 6.2.2.2. i 6.2.3. Izvještaja.

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se:

- **evidencije prisustva radnika na radu vrše na propisanim obrascima u skladu sa članom 3. stav (1) tačka 4) i stav (2) Pravilnika o vođenju evidencija o prisustvu radnika na radu,**
- **u pismeni obračun plata i naknada plata uključe iznosi ostalih primanja zaposlenih u skladu sa članom 3. tačka 5) podtačka 5) i članom 4. stav (1) Pravilnika o sadržaju pismenog obračuna plate i**
- **uspostavi sistem internih kontrola u skladu sa Zakonom o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske i Uputstvom o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole u smislu da se imenuje odgovorno lice za razvoj i uspostavljanje sistema finansijskog upravljanja i kontrola, izvrši popis poslovnih procesa, uspostavi knjiga poslovnih procesa, identifikuju i procijene rizici, donese strategija upravljanja rizicima i sačini godišnji izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti.**

4. Nabavke

Planom javnih nabavki za 2023. godinu planirana je vrijednost javnih nabavki u ukupnom iznosu od 11.850.853 KM (bez poreza na dodatu vrijednost) i to osam otvorenih postupaka (11.498.553 KM), četiri konkurentska zahtjeva za dostavljanje ponuda (66.900 KM), 73 direktna sporazuma (268.400 KM) i tri postupka za usluge iz Aneksa II Zakona (17.000 KM) u skladu sa članom 8. stav (1) Zakona o javnim nabavkama.

Prema prezentovanim podacima iz tabelarnih pregleda sačinjenih za potrebe revizije i izvještaja iz sistema e-nabavki, Društvo je tokom 2023. godine zaključilo 199 ugovora i to za provedenih 16 otvorenih postupaka (11.522.887 KM), četiri konkurentska zahtjeva za dostavu ponuda (14.791 KM) i 179 direktnih sporazuma (53.971 KM).

Reizijskim ispitivanjem obuhvaćeno je pet postupaka javnih nabavki u vrijednosti od 10.377.722 KM ili 90% od realizovanih nabavki i to otvorenim postupkom nabavka izvođenja radova dogradnje i proširenja sistema protivgradne zaštite Republike Srpske (Lot 1 od 8.763.340 KM, Lot 2 od 264.990 KM, Lot 3 od 94.990 KM i Lot 4 od 129.995 KM), usluga remonta i održavanja opreme za protivgradnu zaštitu (Lot 1 od 662.375 KM i Lot 2 od 59.525 KM), nabavka službenih teretnih motornih vozikla (Lot 1 od 227.700 KM i Lot 2 od 64.957 KM), te direktnim sporazumima nabavka usluga stručnog mišljenja i urbanističko-tehničkih uslova za postavljanje 30 automatskih protivgradnih stanica (5.850 KM) i nabavka usluga stručnog mišljenja i urbanističko-tehničkih uslova za izgradnju objekata protivgradne zaštite (4.000 KM).

Revizijskim ispitivanjem navedenih nabavki nisu utvrđene neusklađenosti sa Zakonom o javnim nabavkama.

5. Priprema i donošenje plana poslovanja i finansijskog plana

Programom rada i finansijskim planom za 2023. godinu od 21.12.2022. godine Društvo je planiralo prihode i rashode u iznosu od 7.407.670 KM. Planirani prihodi se odnose na poslovne prihode od naknada za pružanje protivgradnih usluga (2.529.920 KM), finansijska sredstva iz budžeta Republike za poslovanje Društva (1.108.000 KM), otplatu kredita (3.219.770 KM) i sredstva za realizaciju projekata (550.000 KM). Rashodi su planirani za rashode za lična primanja (1.859.000 KM), poslovne rashode (1.932.400 KM), otplatu kredita (3.219.770 KM) i kapitalne rashode (396.500 KM).

Dopunom programa rada i rebalansom finansijskog plana za 2023. godinu prihodi i rashodi su planirani u iznosu od 19.886.913 KM, a povećanje se odnosilo na kapitalne rashode za finansiranje remonta tehničke opreme za operative poslove protivgradne zaštite (775.000 KM) i finansiranje Projekta Dogradnja i proširenje sistema protivgradne zaštite Republike Srpske (11.704.222 KM).

Drugim rebalansom finansijskog plana za 2023. godinu prihodi i rashodi su planirani u iznosu od 13.382.671 KM, a smanjenje se odnosilo na finansiranje Projekta „Dogradnja i proširenje sistema protivgradne zaštite Republike Srpske“ (5.200.000 KM). Navedeni programi rada i finansijski planovi za 2023. godinu, usvojeni su zaključcima Vlade Republike Srpske.

Planiranje poslovanja Društvo je vršilo prema Petogodišnjem programu rada za period 2019-2023. godine i Programu rada i finansijskom planu za 2023. godinu, uz prethodnu saglasnost Vlade Republike Srpske. Zaključkom Vlade Republike Srpske od 14.03.2024. godine usvojen je Trogodišnji program rada i finansijski plan za period 2024-2026. godine u skladu sa članom 12. Zakona o protivgradnoj zaštiti („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 15/21).

Revizijom nisu utvrđene neusklađenosti u odnosu na regulativu koja definiše proces pripreme i donošenja plana poslovanja i finansijskog plana.

6. Finansijski izvještaji

Društvo je sačinilo obrasce finansijskih izvještaja i to Bilans stanja, Bilans uspjeha, Bilans tokova gotovine i Napomene uz finansijske izvještaje u skladu sa članom 2. Pravilnika o sadržaju i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 59/22 i 129/22), kao i Izvještaj o promjenama na kapitalu. Skupština akcionara usvojila je Izvještaj o realizaciji Programa rada i finansijskog plana za 2023. godinu.

6.1. Bilans uspjeha

U Bilansu uspjeha iskazani su ukupni prihodi u iznosu od 4.168.302 KM, ukupni rashodi u iznosu od 3.970.187 KM i neto dobitak perioda u iznosu od 198.115 KM. Ukupne prihode čine poslovni prihodi i finansijski prihodi, a ukupne rashode čine poslovni rashodi, finansijski rashodi i ostali rashodi i gubici.

6.1.1. Poslovni prihodi i rashodi

Poslovni prihodi iskazani su u iznosu od 4.165.905 KM, a poslovni rashodi u iznosu od 3.816.586 KM.

6.1.1.1. Poslovni prihodi

Poslovni prihodi iskazani u iznosu od 4.165.905 KM odnose se na prihode od pružanja usluga na domaćem tržištu i ostale poslovne prihode.

Prihodi od pružanja usluga na domaćem tržištu iskazani u iznosu od 1.152.961 KM odnose se na prihode od prodaje učinaka u Republici Srpskoj (801.055 KM), Federaciji BiH (209.139 KM) i Brčko Distrikta (142.766 KM).

Prihodi od pružanja usluga u Republici Srpskoj se odnose na prihode od pruženih usluga protivgradne zaštite po osnovu zaključenih godišnjih ugovora sa opštinama i gradovima Republike Srpske u skladu sa članom 15. stav (1) tačka 3) Zakona o protivgradnoj zaštiti. U okviru pozicije obuhvaćeni su i prihodi po osnovu ugovora o distribuciji radarske slike sa meteorološkom radara na Radarskom centru Borje u visini od 2.000 KM/mjesečno.

Prihodi od pružanja usluga u Federaciji BiH i Brčko Distriktu se odnose na prihode od pruženih usluga protivgradne zaštite po osnovu zaključenih ugovora sa jedinicama lokalne uprave u Federaciji BiH i Brčko Distriktom.

Ostali poslovni prihodi iskazani u iznosu od 3.012.944 KM odnose se na prihode od zakupa postrojenja i opreme (6.740 KM) i prihoda iz namjenskih izvora finansiranja, koje čine prihodi iz budžeta Republike (1.654.738 KM) i prihodi od naknada za protivgradnu zaštitu (1.351.466 KM).

Prihodi od zakupa postrojenja i opreme najvećim dijelom se odnose na prihode po ugovoru o zakupu prostora na Radarskom centru Jahorina za smještaj nosača za antenski stub sa antenskim sistemom.

Prihodi iz budžeta Republike odnose se na prihode iz Budžeta Republike prema odlukama Vlade Republike Srpske o odobravanju sredstava u skladu sa članom 15. stav (1) tačka 4) Zakona o protivgradnoj zaštiti, kojim je propisano izdvajanje sredstava iz Budžeta Republike u visini od 6% od sredstava za podsticaj razvoja poljoprivrede i sela.

Prihodi od naknada za protivgradnu zaštitu (1.351.466 KM) odnose se na prihode od naknada od fizičkih i pravnih lica upisanih u Registar poljoprivrednih gazdinstava u iznosu od 4 KM po registrovanom hektaru obradivog poljoprivrednog zemljišta na područjima jedinica lokalne samouprave koje su dio sistema protivgradne zaštite Republike i na prihode od naknada od pravnih lica čija je djelatnost osiguranje i reosiguranje imovine i lica u visini od 0,25% od ukupnog prihoda ostvarenog po završnom računu za prethodnu godinu u skladu sa članom 15. stav (1) tačka 1) i 2) Zakona o protivgradnoj zaštiti.

6.1.1.2. Poslovni rashodi

Poslovni rashodi iskazani u iznosu od 3.816.586 KM odnose se na troškove materijala, goriva i energije, troškove plata, naknada plata i ostalih ličnih primanja, troškove proizvodnih usluga, troškove amortizacije i rezervisanja, nematerijalne troškove, troškove poreza i troškove doprinosa.

Troškovi materijala iskazani u iznosu od 1.510.988 KM odnose se na troškove utrošenih protivgradnih raketa (1.470.279 KM), auto guma (4.283 KM), sitnog alata i inventara (12.437 KM), materijala za tekuće održavanje (8.436 KM), ostalog režijskog materijala (7.469 KM), kancelarijskog materijala i sredstava za čišćenje (8.084 KM).

Troškovi goriva i energije iskazani u iznosu od 74.909 KM najvećim dijelom se odnose na troškove goriva (39.909 KM), električne energije (28.439 KM) i toplotne energije (5.969 KM).

Troškovi bruto plata, naknada plata i ostalih ličnih primanja iskazani u iznosu od 1.354.551 KM odnose se na troškove bruto plata i bruto naknada plata (1.042.067 KM) i ostalih ličnih primanja (312.484 KM).

Troškovi bruto plata i bruto naknada plata odnose se na troškove bruto plata (1.015.081 KM) i bruto naknade članovima Nadzornog odbora (26.986 KM).

Troškovi ostalih ličnih primanja odnose se na troškove otpremnina za odlazak u penziju (4.930 KM), pomoći zaposlenima u skladu sa propisima o radu (147.711 KM), troškovi zaposlenih na službenom putu (15.693 KM), troškove prevoza na posao i s posla (35.520 KM), troškove toplog obroka (106.472 KM) i ostalih ličnih primanja (2.157 KM).

Obračun bruto plata vršen je prema Zakonu o radu („Službeni glasnik Republike Srpske“ 1/16, 66/18, 91/21, 119/21 i 112/23), Pravilniku o radu iz 2018. godine sa izmjenama i dopunama iz 2021. i 2022. godine, Pravilniku o platama, naknadama plata i ostalim ličnim primanjima od 12.12.2022. godine i Odlukom o visini naknade članovima Nadzornog odbora od 24.10.2018. godine usklađene sa Zaključkom Vlade Republike Srpske od 03.03.2011. godine i 11.01.2013. godine.

Troškovi proizvodnih usluga iskazani u iznosu od 484.630 KM odnose se na troškove transportnih usluga, usluga održavanja stalnih sredstava, troškovi zakupa, troškovi reklame i propagande i troškovi ostalih usluga.

Troškovi transportnih usluga iskazani u iznosu od 30.853 KM najvećim dijelom se odnose na troškove poštanskih usluga (13.230 KM) i internet usluga (17.101 KM).

Troškovi usluga održavanja stalnih sredstava iskazani u iznosu od 93.298 KM se odnose na tekuće održavanje prevoznih sredstava, usluge pregleda vozila za prevoz opasnih materija, usluge pregleda elektro i gromobranskih instalacija i protivpožarne zaštite.

Troškovi zakupa iskazani u iznosu od 33.446 KM najvećim dijelom se odnose na troškove zakupa objekata (4.890 KM) i zemljišta (28.427 KM) za instaliranje protivgradnih stanica.

Troškovi reklame i propagande iskazani u iznosu od 10.517 KM odnose se na troškove oglasa u novinama, časopisima, TV i radiju (3.498 KM) i ostale troškove za reklamu i propagandu (7.019 KM).

Troškovi ostalih usluga iskazani u iznosu od 316.516 KM najvećim dijelom se odnose na troškove komunalnih usluga (3.139 KM), naknade putarina (2.897 KM), troškove bruto naknada po osnovu ugovora o djelu (16.687 KM) i bruto naknada po osnovu rada van radnog odnosa (293.588 KM).

Troškovi bruto naknada po osnovu ugovora o djelu se odnose na 13 zaključenih ugovora o djelu za obavljanje poslova koji su van djelatnosti Društva (poslovi stručne analize nalaza sa mišljenjem o vještačenju meteorološke struke, poslove ekspertskeg mišljenja o meteorološkoj situaciji, poslove građevinskih radova) shodno članu 205. stav (1) Zakona o radu.

Troškovi bruto naknada po osnovu rada van radnog odnosa se odnose na zaključene ugovore o angažovanju lica u odbrani od elementarnih nepogoda prouzrokovanih višom silom za poslove opsluživanja i održavanja automatskih protivgradnih stanica u periodu protivgradne sezone na područjima jedinica lokalne samouprave u kojima su smještene protivgradne stanice u skladu sa članom 4. stav (1) tačka g), članom 6. stav (1) tačka (a) i (b) i članom 8. i 35. Zakona o zaštiti i spasavanju u vanrednim situacijama („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 121/12, 46/17 i 111/21).

Troškovi amortizacije i rezervisanja iskazani u iznosu od 286.725 KM odnose se na troškove amortizacije i troškove rezervisanja.

Troškovi amortizacije iskazani u iznosu od su 79.631 KM odnose se na troškove amortizacije građevinskih objekata (15.418 KM) i opreme (64.213 KM) obračunate primjenom linearne metode.

Troškovi rezervisanja iskazani u iznosu od 207.094 KM odnose se na troškove rezervisanja za sudske sporove.

Nematerijalni troškovi (bez poreza i doprinosa) iskazani u iznosu od 88.532 KM odnose se na troškove ostalih usluga (32.107 KM), troškove reprezentacije (13.885 KM), premija osiguranja (12.156 KM), platnog prometa (17.627 KM), članarina (2.506 KM) i ostale nematerijalne troškove (10.251 KM).

Troškove ostalih usluga čine troškovi revizije (2.925 KM), advokatskih usluga (8.369 KM), zdravstvenih usluga (1.839 KM), stručnog obrazovanja zaposlenih (6.668 KM), stručnog usavršavanja zaposlenih (2.893 KM), računarskih usluga (1.943 KM) i ostalih neproizvodnih usluga (7.471 KM).

Troškove reprezentacije čine troškovi ugostiteljskih usluga (8.947 KM) i ostalih troškova reprezentacije (4.938 KM).

Ostale nematerijalne troškove čine troškovi administrativnih i sudskih taksi (2.970 KM), pretplate na časopise i stručne publikacije (1.334 KM), stipendija (2.000 KM), vođenje registra hartija od vrijednosti (1.500 KM) i ostale nematerijalne troškove (2.447 KM).

Troškovi poreza iskazani su u iznosu od 1.101 KM, a *troškovi doprinosa* u iznosu 15.150 KM koje čine doprinos za profesionalnu rehabilitaciju (1.306 KM) i doprinosi dobrovoljnog penzionog fonda (13.843 KM).

6.1.1.3. Poslovni dobitak/gubitak

Poslovni dobitak iskazan u iznosu od 349.319 KM, a predstavlja razliku između poslovnih prihoda (4.165.905 KM) i poslovnih rashoda (3.816.586 KM).

6.1.2. Finansijski prihodi i rashodi

Finansijski prihodi su iskazani u iznosu od 2.397 KM.

Finansijski rashodi iskazani u iznosu od 55.683 KM odnose se na rashode kamata (17.671 KM) i ostale finansijske rashode (38.012 KM).

6.1.3. Dobitak/gubitak redovne aktivnosti

Dobitak redovne aktivnosti je iskazan u iznosu od 296.033 KM, a predstavlja negativnu razliku između finansijskih prihoda (2.397 KM) i finansijskih rashoda (55.683 KM), uvećanih za poslovni dobitak (349.319 KM).

6.1.4. Ostali dobici i gubici

Ostali rashodi i gubici iskazani u iznosu od 97.918 KM odnose se na neotpisanu vrijednost rashodovane opreme prema rezultatima popisa na dan 31.12.2023. godine (55.933 KM) i rezultatima popisa na dan 31.12.2021. godine (41.985 KM). Prema nalazima revizije, gubici su precijenjeni za iznos od 41.985 KM (tačka 6.2.1.1. izvještaja).

6.1.5. Neto dobit i gubitak perioda

Neto dobit perioda iskazana je u iznosu od 198.115 KM, a predstavlja razliku između ukupnih prihoda (4.168.302 KM) i ukupnih rashoda (3.970.187 KM).

Revizijom je utvrđeno da je neto dobit perioda potcijenjena, a neto dobit ranijih godina precijenjena za iznos od 41.985 KM zbog više iskazane neotpisane vrijednosti rashodovane imovine ranijih godina u navedenom iznosu (tačka 6.2.1.1. i 6.1.4. izvještaja).

6.2. Bilans stanja

U Bilansu stanja na dan 31.12.2023. godine iskazane su uravnotežene vrijednosti bilansne aktive i pasive.

6.2.1. Bilansna aktiva

Bilansna aktiva iskazana je u bruto vrijednosti od 43.519.970 KM, ispravke vrijednosti od 1.683.496 KM i neto vrijednosti od 41.836.474 KM.

6.2.1.1. Stalna sredstva

Stalna sredstva iskazane bruto vrijednosti od 41.247.570 KM, ispravke vrijednosti od 1.603.278 KM i neto vrijednosti od 39.644.292 KM čine nematerijalna sredstva, nekretnine, postrojenja i oprema i dugoročni finansijski plasmani.

Nematerijalna sredstva iskazana u bruto vrijednosti i ispravke vrijednosti od 88.588 KM odnosi se na bruto vrijednost licenci (4.114 KM), tehničke dokumentacije (55.864 KM), projektne dokumentacije (720 KM), ostalih nematerijalnih ulaganja (11.510 KM), nematerijalnih ulaganja za radio vezu (6.600 KM), idejnog projekta za automatizaciju protivgradne zaštite (9.779 KM). Reviziji nisu prezentovane knjigovodstvene isprave na osnovu kojih je izvršeno evidentiranje nematerijalne imovine u ranijem periodu, što nije u skladu sa članom 8. stav (1) Zakona o računovodstvu i reviziji („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 94/15 i 78/20).

Za navedena u potpunosti amortizovana nematerijalna sredstva (osim licenci) iz ranijeg perioda, Društvo nije vršilo analizu iskazane vrijednosti.

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazani u bruto vrijednosti od 41.121.447 KM, ispravke vrijednosti od 1.514.690 KM i neto vrijednosti od 39.606.757 KM odnose se na zemljište, građevinske objekte, opremu i avanse i nekretnine, postrojenja i opremu u pripremi.

Zemljište iskazano u iznosu od 42.615 KM najvećim dijelom se odnosi na parcele u katastarskoj opštini Gradiška (15.398 KM), Nova Topola (5.057 KM), Jahorina Pale (3.004

KM), Borje Teslić (2.446 KM), Krupa na Uni (1.127 KM), Trebinje (7.737 KM) i Patkovača Bijeljina (4.946 KM).

Građevinski objekti iskazani u bruto vrijednosti od 280.529 KM, ispravke vrijednosti od 140.574 KM i neto vrijednosti od 139.955 KM odnose se na objekte u područnim protivgradnim centrima u Novoj Topoli, Bijeljini i Trebinju. Povećanja vrijednosti građevinskih objekata u toku 2023. godine nije bilo, a smanjenje vrijednosti se odnosilo na troškove obračunate amortizacije u iznosu od 15.417 KM i rashodovanje građevinskih objekata prema Odluci Nadzornog odbora o otpisu sredstava od 16.02.2024. godine u bruto vrijednosti od 82.412 KM, ispravke vrijednosti od 26.908 KM i neotpisane vrijednosti od 55.504 KM.

Oprema je iskazana u bruto vrijednosti od 2.020.423 KM, ispravke vrijednosti od 1.374.116 KM i neto vrijednosti od 646.307 KM. U toku 2023. godine, povećanje vrijednosti opreme u iznosu od 226.972 KM najvećim dijelom se odnosilo na nabavku terenskog vozila marke Isuzu D-max (80.758 KM), elektronskog konvektor-pretvarača radarskog talasa (130.343 KM), računara (6.201 KM) i računarske opreme (4.389 KM). Smanjenje vrijednosti opreme se odnosilo na rashodovanje opreme prema Odluci Nadzornog odbora o otpisu sredstava od 16.02.2024. godine u bruto vrijednosti od 101.107 KM, ispravke vrijednosti 100.678 KM i neto vrijednosti od 429 KM.

Revizijom je utvrđeno, da je na kraju obračunskog perioda na teret gubitka po osnovu otuđenja nekretnina i opreme tekućeg perioda evidentirana neotpisana vrijednost građevinskih objekata i opreme u iznosu od 41.985 KM (bruto 69.002 KM i ispravka vrijednosti 27.017 KM) prema Zaključku Nadzornog odbora i Odluci direktora o otpisu sredstava od 16.02.2022. godine, što nije u skladu sa članom 25. Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva, kojim je propisano da se finansijskim izvještajima obuhvataju troškovi i rashodi pripadajućeg obračunskog perioda prema načelu nastanka događaja i članom 9. stav (5) i (6) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske, kojim je propisano da se evidentiranje poslovnih događaja vrši u vremenu nastanka istog. Prema navedenom, precijenjeni su neto gubici po osnovu otuđenja nekretnina i opreme i neto dobit ranijih godina, a potcijenjena neto dobit tekuće godine za 41.985 KM.

Avansi, nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi iskazani u vrijednosti od 38.777.880 KM odnose se na građevinske objekte u pripremi (26.366 KM), postrojenja u pripremi (3.276 KM), oprema u pripremi (102.193 KM), Projekat Izgradnja dopunske mreže automatskih protivgradnih stanica u regionu Podrinja (1.707.104 KM), Projekat za automatizaciju protivgradne zaštite (31.240.406 KM), Projekat Projektovanje, dogradnja i opremanje mreže automatskih protivgradnih stanica, postavljanje novih automatskih prizemnih generatora kao i dogradnja telekomunikacione mreže sa uvezivanjem u postojeći sistem protivgradne zaštite Republike Srpske (1.952.223 KM), na date avanse za nekretnine, postrojenja i opremu (786.354 KM), date avanse za Projekat Izgradnja dopunske mreže automatskih protivgradnih stanica u regionu Podrinja (179.303 KM) i Projekat Projektovanje, dogradnja i opremanje mreže automatskih protivgradnih stanica, postavljanje novih automatskih prizemnih generatora kao i dogradnja telekomunikacione mreže sa uvezivanjem u postojeći sistem protivgradne zaštite Republike Srpske (2.780.655 KM).

Građevinski objekti u pripremi, postrojenja u pripremi i oprema u pripremi u ukupnom iznosu od 131.835 KM se odnose na sredstva u pripremi za koja Društvo ne raspolaže odgovarajućim knjigovodstvenim ispravama u periodu njihovog pribavljanja ranijih godina, što nije u skladu sa članom 8. stav (1) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske.

Projekat Izgradnja dopunske mreže automatskih protivgradnih stanica u regionu Podrinja odnosi se na Ugovor o izgradnji sa izvođačem radova od 18.02.2022. godine u ukupnoj vrijednosti od 1.968.818 KM. U toku 2023. godine za izvršene radove dospjela je IV privremena situacija u iznosu od 195.006 KM kao i pripadajući troškovi u realizaciji projekta

(troškovi dnevnica, smještaj i ishrana na službenim putovanjima, katastarske usluge i stručne usluge nadzora nad izvođenjem radova). Sredstva za realizaciju pomenutog projekta u iznosu od 1.990.253 KM obezbjeđena su od Vlade Republike Srbije prema Ugovoru o prenosu finansijskih sredstava od 27.12.2021. godine radi povećanja efikasnosti sistema odbrane od grada u Republici Srbiji i Republici Srpskoj.

Projekat za automatizaciju protivgradne zaštite odnosi se na realizaciju Projekta Uspostavljanje tehničkog meteorološkog servisa i modernizacija sistema protivgradne zaštite Republike Srpske (sastoji se iz šest cjelina) prema zaključenom Ugovoru o realizaciji navedenog projekta od 06.11.2013. godine sa izvođačem radova u ukupnoj vrijednosti od 24.167.381 KM. Realizacija navedenog projekta je u toku, a dana 04.05.2023. godine zaključen je Ugovor o pružanju usluga remonta prizemnih generatora i remonta automatskih protivgradnih stanica sa izvođačem radova u vrijednosti od 774.979 KM. Aneksom 1 Ugovora od 16.05.2023. godine uređen je način izmirenja ugovorenih usluga remonta (avansno plaćanje od 70% od ugovorene vrijednosti i 30% od ugovorene vrijednosti po primopredaji izvršenih poslova). U okviru realizacije navedenog projekta, Društvo je zaključilo Ugovor o nadzoru nad građenjem od 22.11.2023. godine u vrijednosti od 114.660 KM. Sredstva za izmirenje ugovorenih vrijednosti obezbijedena su u Budžetu Republike Srpske u skladu sa Odlukom o određivanju prioriternih projekata iz programa javnih investicija Republike Srpske za finansiranje iz budžeta u 2023. godini sa raspodjelom sredstava („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 14/23 i 19/23). U toku 2023. godine za realizaciju navedenog projekta je uloženo 347.051 KM po dospelim privremenim situacijama (I od 254.504 KM i II od 92.547 KM) te pripadajući troškovi u toku realizacije projekta u iznosu od 286.492 KM (troškovi dnevnica, smještaj i ishrana na službenim putovanjima, troškovi goriva, administrativne takse, katastarske usluge, usluge nadzora nad izvođenjem radova).

Revizijom je utvrđeno da za iskazanu vrijednost stalnih sredstava u pripremi koja se koristi u okviru Projekta za automatizaciju protivgradne zaštite, nije izvršena procjena nadoknadivog iznosa sredstava, što nije u skladu sa zahtjevima MRS 36 Umanjenje vrijednosti imovine, paragraf 9 i 12 (a-g).

Projekat Projektovanje, dogradnja i opremanje mreže automatskih protivgradnih stanica, postavljanje novih automatskih prizemnih generatora kao i dogradnja telekomunikacione mreže sa uvezivanjem u postojeći sistem protivgradne zaštite Republike Srpske odnosi se na projekat po kojem je 31.05.2023. godine zaključen Ugovor sa izvođačem radova u vrijednosti od 10.253.108 KM. Sredstva za realizaciju navedenog ugovora obezbijedena su iz Budžeta Republike Srpske u skladu sa Odlukom o određivanju prioriternih projekata iz programa javnih investicija Republike Srpske za finansiranje iz budžeta u 2023. godini sa raspodjelom sredstava („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 14/23, 19/23 i 23/23). U toku 2023. godine za realizaciju navedenog ugovora uloženo je 1.939.708 KM po dospelju privremenih situacija (I od 1.592.604 KM i II od 347.104 KM) i privremena situacija po ugovoru o nadzoru nad građenjem u iznosu od 12.422 KM.

Dati avansi za nekretnine, postrojenja i opremu (786.354 KM) odnose se na date avanse za nabavku četiri motorna vozila za prevoz eksplozivnih i zapaljivih materija i to za tri terenska teretna vozila (133.204 KM) i jedno kombinovano teretno vozilo (76.000 KM). Sredstva za nabavku navedenih vozila obezbijedena su iz Budžeta Republike u okviru realizacije Projekta Projektovanje, dogradnja i opremanje mreže automatskih protivgradnih stanica, postavljanje novih automatskih prizemnih generatora kao i dogradnja telekomunikacione mreže sa uvezivanjem u postojeći sistem protivgradne zaštite Republike Srpske kao i date avanse za nabavku opreme (577.149 KM) u realizaciji Projekta za automatizaciju protivgradne zaštite.

Dati avansi izvođaču radova prema ugovoru o realizaciji Projekta Izgradnja dopunske mreže automatskih protivgradnih stanica u regionu Podrinja iskazani su u iznosu od 179.303 KM.

Dati avansi izvođaču radova prema zaključenom Ugovoru za realizaciju Projekta Projektovanje, dogradnja i opremanje mreže automatskih protivgradnih stanica, postavljanje novih automatskih prizemnih generatora kao i dogradnja telekomunikacione mreže sa uvezivanjem u postojeći sistem protivgradne zaštite Republike Srpske iskazani su u iznosu od 2.780.655 KM.

Dugoročni finansijski plasmani iskazani u iznosu od 37.535 KM odnose se na učešće Društva u osnovnom kapitalu PD „Semberija“ a.d. Bijeljina, stečeno po osnovu rješenja Ministarstva finansija Republike Srpske od 02.09.2014. godine o pretvaranju poreskog duga u vlasnički dio u osnovnom kapitalu od 0,65%.

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se:

- **izvrši analiza iskazanih vrijednosti nematerijalnih sredstava, građevinskih objekata u pripremi, postrojenja i opreme u pripremi kao i da se za iste obezbijedi odgovarajuća dokumentacija na osnovu koje je ista priznata u poslovnim knjigama u skladu sa članom 8. stav (1) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske,**
- **poslovni događaji evidentiraju u vrijeme nastanka istog u skladu sa članom 9. stav (5) i (6) Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske i**
- **za stalna sredstva u pripremi koja se koriste u okviru Projekta za automatizaciju protivgradne zaštite vrši procjena nadoknadivog iznosa sredstava u skladu sa zahtjevima MRS 36 Umanjenje vrijednosti imovine, paragraf 9 i 12 (a-g).**

6.2.1.2. Tekuća sredstva

Tekuća sredstva iskazana u bruto iznosu od 2.272.400 KM, ispravke vrijednosti od 80.218 KM i neto vrijednosti od 2.192.182 KM odnose se na zalihe, kratkoročna potraživanja, gotovinu i gotovinske ekvivalente i kratkoročna razgraničenja.

Zalihe iskazane u bruto vrijednosti od 1.893.431 KM, ispravke vrijednosti od 80.218 KM i neto vrijednosti od 1.813.213 KM odnose se na neto vrijednost zaliha materijala (1.457.774 KM) i date avanse (355.439 KM).

Zalihe materijala čine zalihe protivgradnih raketa (1.318.403 KM) i otopine srebro-jodida u acetonu (139.372 KM).

Dati avansi se najvećim dijelom odnose na date avanse izvođaču radova po zaključenom ugovoru o realizaciji o pružanju usluga remonta prizemnih generatora i remonta automatskih protivgradnih stanica (299.549 KM) i pružanja usluga nadzora nad izvođenjem radova (38.609 KM).

Kratkoročna potraživanja iskazana su u bruto i neto vrijednosti od 82.213 KM, a čine ih potraživanja od kupaca i ostala kratkoročna potraživanja.

Potraživanja od kupaca iskazana u iznosu od 69.221 KM odnose se na nenaplaćena potraživanja po osnovu zaključenih ugovora sa jedinicama lokalne samouprave za usluge protivgradne zaštite za protivgradnu sezonu 2023. godine (66.771 KM) i ugovora o zakupu (2.450 KM).

Ostala kratkoročna potraživanja iskazana u iznosu od 12.992 KM se odnose na potraživanja od republičkih institucija po zapisnicima Poreske uprave Republike Srpske o pogrešnim uplatama vrste prihoda.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti iskazani su u iznosu od 296.056 KM, a odnose se na novčana sredstva na računima kod poslovnih banaka.

6.2.2. Bilansna pasiva

Bilansna pasiva na dan 31.12.2023. godine iskazana je u iznosu od 41.836.474 KM, a čine je kapital, dugoročna rezervisanja i dugoročne obaveze i kratkoročne obaveze i rezervisanja.

6.2.2.1. Kapital

Kapital je iskazan u iznosu od 2.758.599 KM, a čine ga osnovni kapital, rezerve i neraspoređena dobit.

Osnovni kapital iskazan u iznosu od 1.323.844 KM, podijeljen je na 1.323.844 običnih (redovnih) akcija nominalne vrijednosti od 1 KM po akciji. Osnovni kapital Društva je u potpunosti u vlasništvu Republike Srpske i odgovara visini upisanog kapitala kod Okružnog privrednog suda u Banjoj Luci.

Zakonske rezerve iskazane su u iznosu od 64.749 KM. Na kraju izvještajnog perioda za zakonske rezerve je izdvojeno 5% od ostvarene ukupne dobiti Društva u iznosu od 9.906 KM bez prethodnog odlučivanja o raspodjeli dobiti za 2023. godinu (tačka 6.1.5. izvještaja).

Neraspoređeni dobitak iskazan u iznosu od 1.370.006 KM čine neraspoređeni dobitak ranijih godina u iznosu od 1.181.797 KM i neraspoređeni dobitak tekuće godine u iznosu od 188.209 KM.

6.2.2.2. Dugoročna rezervisanja i dugoročne obaveze

Dugoročna rezervisanja i dugoročne obaveze iskazani u iznosu od 34.609.346 KM odnose se na dugoročna rezervisanja, dugoročne obaveze i razgraničene prihode i primljene donacije.

Dugoročna rezervisanja iskazana u iznosu od 408.877 KM odnose se na rezervisanja po osnovu tri sudska spora u predmetima naknade štete nastale gradom na poljoprivrednim gazdinstvima pokrenuta 2015. godine i 2020. godine od strane tužitelja - fizičkih lica protiv Društva. Dugoročna rezervisanja evidentirana su na teret troškova rezervisanja ranijeg perioda (201.783 KM) i troškova rezervisanja tekućeg perioda (207.094 KM) na osnovu člana 24. Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva, kojim je propisano da se vrši priznavanje dugoročnih rezervisanja i troškova rezervisanja za sudske sporove, a u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjene su informacije o sudskim sporovima, odnosno Društvo je procijenilo pozitivan ishod navedenih sudskih sporova. Shodno naprijed navedenom definisane i primijenjene računovodstvene politike i izvršena objelodanjivanja informacija u vezi ishoda sudskih sporova nisu u dovoljnoj mjeri usklađena sa zahtjevima MRS 37 Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina.

Dugoročne obaveze iskazane su u iznosu od 3.099.176 KM odnose se na dugoročne kredite u zemlji (3.073.503 KM) i dugoročne obaveze po lizingu (25.673 KM).

Dugoročni krediti u zemlji odnose se na dugoročne obaveze prema poslovnoj banci (2.456.441 KM) i Investiciono razvojnoj banci Republike Srpske (617.062 KM).

Za realizaciju Projekta Uspostavljanje tehničkog meteorološkog servisa i modernizacija sistema protivgradne zaštite Republike Srpske kroz tri faze, Vlada Republike Srpske je odobrila finansiranje putem kreditnog zaduživanja, prema kojem su po fazama realizacije zaključeni ugovori i to:

- Faza 1 tokom 2013. godine zaključen je Ugovor o dugoročnom kreditu sa „Nova banka“ a.d. Banja Luka – Plasman 1 (5.000.000 KM) i Ugovor o zajmu za poljoprivredu – Plasman 1 sa Investiciono razvojnom bankom Republike Srpske a.d. Banja Luka (5.000.000 KM) sa rokom otplate do 01.10.2024. godine,
- Faza 2 tokom 2016. godine zaključen je Ugovor o dugoročnom kreditu sa „Nova banka“ a.d. Banja Luka – Plasman 2 (5.000.000 KM) i Ugovor o zajmu za poljoprivredu i industriju prerade poljoprivrednih proizvoda – Plasman 2 sa Investiciono razvojnom bankom Republike Srpske a.d. Banja Luka (5.000.000 KM) sa rokom otplate do

01.04.2026. godine. Stanje dugoročnog kredita na dan 31.12.2023. godine prema Plasmanu 2 iznosi 1.517.876 KM i to od „Nova banka“ a.d. Banja Luka (900.814 KM) i od Investiciono razvojne banke Republike Srpske a.d. Banja Luka (617.062 KM) i

- Faza 3 tokom 2017. godine zaključen je Ugovor o dugoročnom kreditu sa „Nova banka“ a.d. Banja Luka – Plasman 3 (5.182.474 KM) sa rokom otplate do 28.06.2027. godine. Stanje dugoročnog kredita na dan 31.12.2023. godine prema Plasmanu 3 iznosi 1.555.627 KM.

Instrumenti za obezbjeđenje pokrića obaveza po ugovorima za dugoročne kredite su izdati ovjereni i potpisani nalozi za plaćanje i mjenice, Ugovori o zalogu opreme koja je predmet finansiranja i polise osiguranja imovine kao i garancija Garantnog fonda Republike Srpske a.d. Banja Luka (28% od iznosa kredita po Ugovoru o zajmu za poljoprivredu i industriju prerade poljoprivrednih proizvoda – Plasman 2).

Dugoročne obaveze po lizingu se odnose na obaveze po Ugovoru o finansijskom lizingu sa Sparkasse Leasing d.o.o Sarajevo od 19.10.2023. godine u ukupnom iznosu od 40.492 KM na period od tri godine. Predmet finansijskog lizinga je nabavka terenskog teretnog motornog vozila marke Isuzu D-max.

Razgraničeni prihodi i primljene donacije iskazani u iznosu od 31.101.293 KM se odnose na namjenska sredstva odobrena za realizaciju:

- Projekta Uspostavljanje tehničkog meteorološkog servisa i modernizacija sistema protivgradne zaštite Republike Srpske (25.560.371 KM) otplatom obaveza po kreditima iz budžeta Republike Srpske,
- Projekta Izgradnja dopunske mreže automatskih protivgradnih stanica u regionu Podrinja (1.990.253 KM) doniranim sredstvima Vlade Republike Srbije i
- Projekta Projektovanje, dogradnja i opremanje mreže automatskih protivgradnih stanica, postavljanje novih automatskih prizemnih generatora kao i dogradnja telekomunikacione mreže sa uvezivanjem u postojeći sistem protivgradne zaštite Republike Srpske (3.550.669 KM) iz programa javnih investicija budžeta Republike Srpske.

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se izvrši analiza iskazanih dugoročnih rezervisanja i u skladu sa tim odrede događaji odnosno postupanja koja se odnose na sudske sporove u skladu sa zahtjevima MRS 37 Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina.

6.2.2.3. Kratkoročne obaveze i kratkoročna rezervisanja

Kratkoročne obaveze i kratkoročna razgraničenja iskazani u iznosu od 4.468.529 KM odnose se na kratkoročne finansijske obaveze (2.849.648 KM), obaveze iz poslovanja (1.546.945 KM), ostale obaveze (32.894 KM), obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine (187 KM) i kratkoročna razgraničenja (38.855 KM).

Kratkoročne finansijske obaveze odnose se na kratkoročne kredite (2.836.878 KM) i kratkoročne obaveze po lizingu (12.770 KM).

Kratkoročni krediti odnose se na dio dugoročnih kredita koji dospijeva na naplatu u 2024. godini prema:

- ugovorima o kreditima sa „Nova banka“ a.d. Banja Luka za Plasman 1 (538.327 KM), Plasman 2 (647.836 KM) i Plasman 3 (568.263 KM),
- ugovorima o zajmovima sa Investiciono razvojnom bankom Republike Srpske a.d. Banja Luka za Plasman 1 (468.609 KM) i Plasman 2 (608.306 KM) i
- Ugovoru o finansijskom lizingu sa Sparkasse Leasing d.o.o Sarajevo (12.770 KM),
- Ugovoru o overdraft kreditu sa „Nova banka“ a.d. Banja Luka (5.538 KM) u svrhu finansiranja tekuće likvidnosti na period od 12 mjeseci.

Rješenjima Agencije za agrarna plaćanja Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske o odobravanju sredstava podsticaja za podršku preventivnim mjerama radi sprečavanja i ublažavanja elementarnih nepogoda (grada) od 16.03.2023. godine, 16.05.2023. godine i 31.08.2023. godine, izmirene su dospjele rate kredita u 2023. godini.

Rashode kamata na dospjele rate kredita u 2023. godini po Plasmanu 1, Plasmanu 2 i Plasmanu 3 iskazane u iznosu od 247.464 KM, Društvo kapitalizuje u okviru Projekta Uspostavljanje tehničkog meteorološkog servisa i modernizacija sistema protivgradne zaštite Republike Srpske.

Obaveze iz poslovanja čine obaveze prema dobavljačima u zemlji, koje se najvećim dijelom odnose na prvu privremenu situaciju izvođača radova po Projektu Projektovanje, dogradnja i opremanje mreže automatskih protivgradnih stanica, postavljanje novih autoamtskih prizemnih generatora i dogradnja telekomunikacione mreže sa uvezivanjem u postojeći sistem protivgradne zaštite Republike Srpske (1.539.913 KM). Obaveze iz poslovanja su izmirene u januaru 2024. godine.

Ostale obaveze se odnose na obaveze za zakup lokacije na kojima su smještene protivgradne stanice (2.200 KM) i obaveze prema republičkim institucijama po zapisnicima Poreske uprave Republike Srpske o pogrešnim uplatama prihoda na račun Društva.

Kratkoročna razgraničenja se odnose na obračunate troškove amortizacije građevinskih objekata i opreme sistema protivgradne zaštite smještene na području Opštine Stanari, koja je sufinansirana sredstvima iz budžeta Opštine Stanari.

6.2.3. Vanbilansna evidencija

Društvo je na dan 31.12.2023. godine iskazalo uravnotežene pozicije vanbilansne aktive i vanbilansne pasive u ukupnom iznosu od po 10.815.044 KM, koja se odnosi na odobreni a neiskorišćeni ovardraft kredit (794.462 KM), date mjenice (5.972.843 KM), date garancije (4.005.444 KM) i primljene garancije (42.296 KM).

Popisom imovine i obaveza na dan 31.12.2023. godine, na posebnoj popisnoj listi popisana je vrijednost tuđe imovina dobijena na korišćenje iz ranijeg perioda (građevinski objekti i oprema vlasništvo jedinica lokalne samouprave), koja nije iskazana u okviru pozicija vanbilansne aktive i vanbilansne pasive, što nije u skladu sa članom 67. i 68. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 104/21 i 59/22).

Preporučuje se direktoru da obezbijedi da se na pozicijama vanbilansne aktive i vanbilansne pasive iskazuje vrijednost tuđe imovine u skladu sa članom 67. i 68. Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike.

6.3. Bilans tokova gotovine

U Bilansu tokova gotovine iskazani su prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti u iznosu od 10.924.041 KM, odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti u iznosu od 3.510.624 KM i neto prilivi gotovine u iznosu od 7.413.417 KM.

Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja iskazani su u iznosu od 4.195.110 KM i neto odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja u iznosu od 4.195.110 KM.

Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja iskazani su u iznosu od 3.229.285 KM i neto odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja u iznosu od 3.229.285 KM.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku obračunskog perioda iskazani su u iznosu od 307.034 KM, negativni neto odliv gotovine u toku godine iznosio je 10.978 KM, a gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju godine u iznosu od 296.056 KM.

Bilans tokova gotovine je sastavljen u skladu sa Pravilnikom o sadržaju i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike i zahtjevima MRS 7 Izvještaj o tokovima gotovine.

6.4. Vremenska neograničenost poslovanja

U Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjene su informacije u vezi stalnosti poslovanja u skladu sa zahtjevima MRS 1 Presentacija finansijskih izvještaja, paragraf 25 i 26.

6.5. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze

U Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjene su informacije o sudskim sporovima, prema kojima se protiv Društva vode tri sudska spora iz 2015. godine i 2020. godine u predmetima naknade štete nastale vremenskim nepogodama (gradom) na poljoprivrednim gazdinstvima fizičkih lica–tužitelja u ukupnoj vrijednosti od 408.877 KM (bez efekta obračunatih kamata i troškova sudskih postupaka). Društvo je procijenilo pozitivan ishod navedenih sudskih sporova (tačka 6.2.2.2. izvještaja).

Društvo kao tužitelj vodi jedan sudski spor u predmetu naplate duga od Opštine Ugljevik pred nadležnim sudom u vrijednosti od 3.000 KM.

6.6. Napomene uz finansijske izvještaje

Društvo je sačinilo Napomene uz finansijske izvještaje za 2023. godinu, koje pružaju neophodne opšte podatke o Društvu, primijenjenim propisima za izradu godišnjeg obračuna, računovodstvenoj osnovi, računovodstvenim politikama i drugim neophodnim podacima za razumijevanje finansijskih izvještaja u skladu sa Pravilnikom sadržaju i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike i zahtjevima Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja.

Revizijski tim

Zorana Todorović, s.r.

Miroslav Karać, s.r.